

Formy życia społecznego

Tomasz A. Winiarczyk

39

zagadnienia

- 1) więzi społeczne
- 2) podstawowe formy życia społecznego
- 3) grupy społeczne
- 4) rodzaje grup społecznych
- 5) reguły wpływu społecznego

40

styczność

- bliższe zetknięcie (się) z kimś lub z czymś

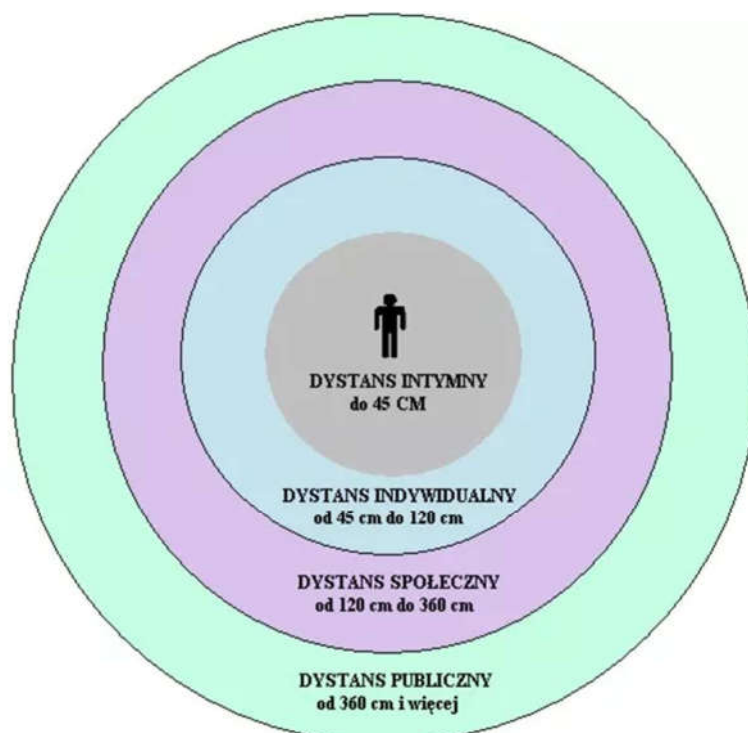
więzi społeczne

- ogół stosunków (relacji) społecznych i zależności, które łączą człowieka z innym człowiekiem czy grupą

styczność przestrzenna

- jest efektem kontaktów fizycznych między ludźmi
- stanowi pierwszy etap kształtowania się więzi społecznych, ale nie każda styczność fizyczna co najmniej dwóch osób w przestrzeni jest już początkowym etapem powstawania więzi społecznej
- w zależności od rodzaju kontaktu z danymi ludźmi konkretny człowiek dopuszcza innych na różną odległość od siebie
 - dystans **intymny** (dla osób najbliższych)
 - dystans **indywidualny** (dla przyjaciół, dobrych znajomych, rodziny)
 - dystans **społeczny** (dla ludzi obcych czy znajomych, z którymi nie wiążą nas zażyłe stosunki)
 - dystans **publiczny** (zarezerwowany dla ważnych osobistości, osób publicznych)

dystans personalny wg Edwarda Halla

styczność psychiczna

- zjawisko społeczne, które może wynikać ze styczności przestrzennej, w której osoby czy większe zbiorowości osób nawiązują ze sobą relacje emocjonalne
- zauważanie drugiej osoby może wynikać z cech samej tej osoby lub jej cech nieosobowych, np. ubioru czy pozycji społecznej
- cecha ta powoduje emocje, co powoduje, że dążymy w kontakcie do powtarzalności kontaktów

styczność społeczna

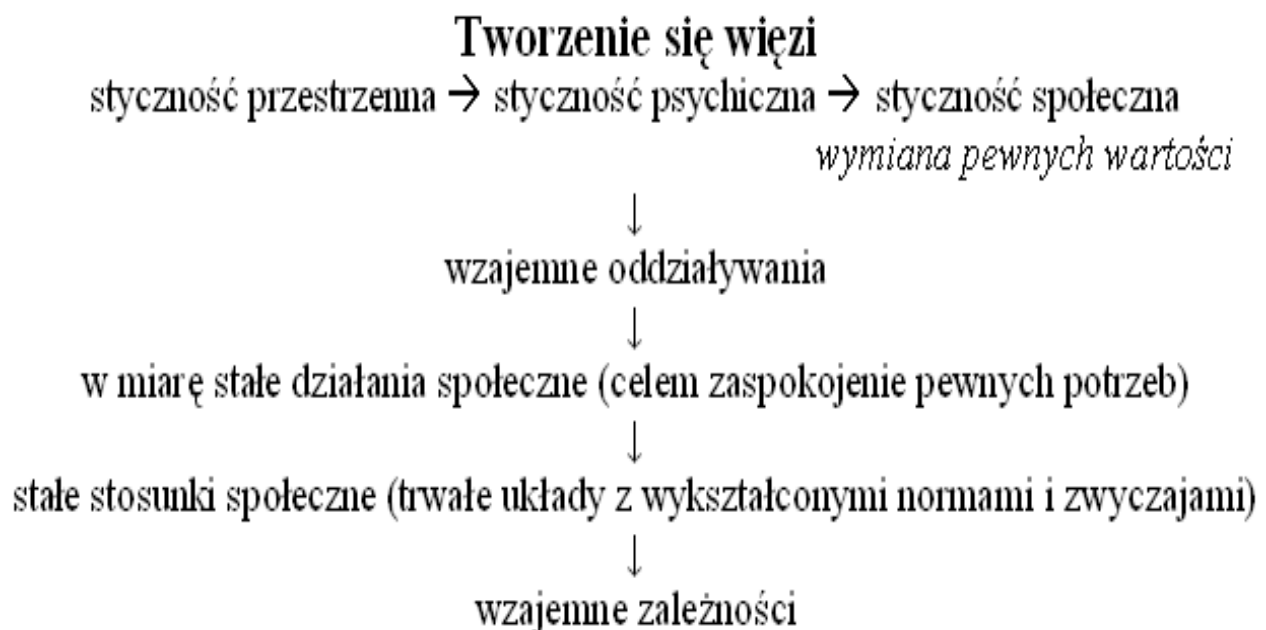
- powtarzalność styczności przestrzennej i styczności psychicznej to potwierdzenie tego, że dane osoby wyraźnie się wyróżniają, powtarzają wzajemne interakcje i dążą do ich utrwalenia
- często pojawiają się pomiędzy tymi osobami normy społeczne a nawet jakaś instytucjonalizacja interakcji, co powoduje przemianę tych styczności w trwałe relacje społeczne

więź społeczna

definicje bardziej naukowe

- system stosunków, instytucji i środków kontroli społecznej łączących jednostki w grupy społeczne
- fakt uzależnienia się bądź zjednoczenia się członków danego zbioru ludzi wokół określonych wartości czy pełnionych funkcji społecznych

tworzenie się więzi

rodzaje więzi społecznych wg Pawła Rybickiego

- naturalne
 - wspólne pochodzenie,
pokrewieństwo
- zrzeszeniowe
 - w wyniku dobrowolnego
zrzeszania się ludzi
- stanowione
 - narzucony przez
społeczeństwo

FORMY ŻYCIA SPOŁECZNEGO

- zbiorowość
- społeczność
 - społeczność lokalna
- społeczeństwo

zbiorowość

- zespół ludzi oddzielonych od innych zespołów ludzkich w sposób względnie trwały w określonym czasie i na określonym obszarze
 - *zbiorowość nie jest kategorią społeczną,*
czyli zbiorem ludzi o podobnych cechach,
np. zbiorem wszystkich mężczyzn czy rzemieślników

społeczność

- Zbiorowość, w której wytworzyły się liczne stosunki społeczne rozmaitego rodzaju

społeczność lokalna

- zbiorowość zamieszkująca wyodrębnione, stosunkowo niewielkie terytorium, jak np. parafia, wieś, czy osiedle, w której występują silne więzi wynikające ze wspólnoty interesów i potrzeb, a także z poczucia zakorzenienia i przynależności do zamieszkiwanego miejsca

społeczeństwo

- zorganizowana zbiorowość, którą charakteryzuje stosunkowo wysoki stopień złożoności, poczucie odrębności od innych zbiorowości tego rodzaju i względna intensywność oddziaływań wzajemnych pomiędzy jego członkami, połączonymi podobieństwem warunków życia, podziałem pracy, normami postępowania itp.

grupa społeczna

- Zespół ludzi, których łączą stosunki społeczne jakiegoś określonego rodzaju, jakaś więź społeczna

przykłady grup społecznych

- para (diada)
- rodzina
- krąg społeczny
(w tym krąg koleżeński, w szczególności krąg przyjacielski)
- środowisko lokalne
- naród
- organizacja państwowa

cechy grup społecznych

- ludzie (niekiedy wymóg 3 osób)
- poczucie odrębności
- poczucie wspólnoty
- cele i interesy
- potrzeby
- struktura
- normy grupowe
- wartości

klasyfikacja grup społecznych ze względu na wielkość

- Grupy **małe** – członkowie mają możliwość kontaktu bezpośredniego.
- Grupy **duże** – niemożliwy jest model komunikacji "każdy z każdym".
 - W niektórych ujęciach duże grupy określane są jako *wielkie struktury społeczne* i nie są uznawane za grupy społeczne.

klasyfikacja grup społecznych wg Ch. Cooleya

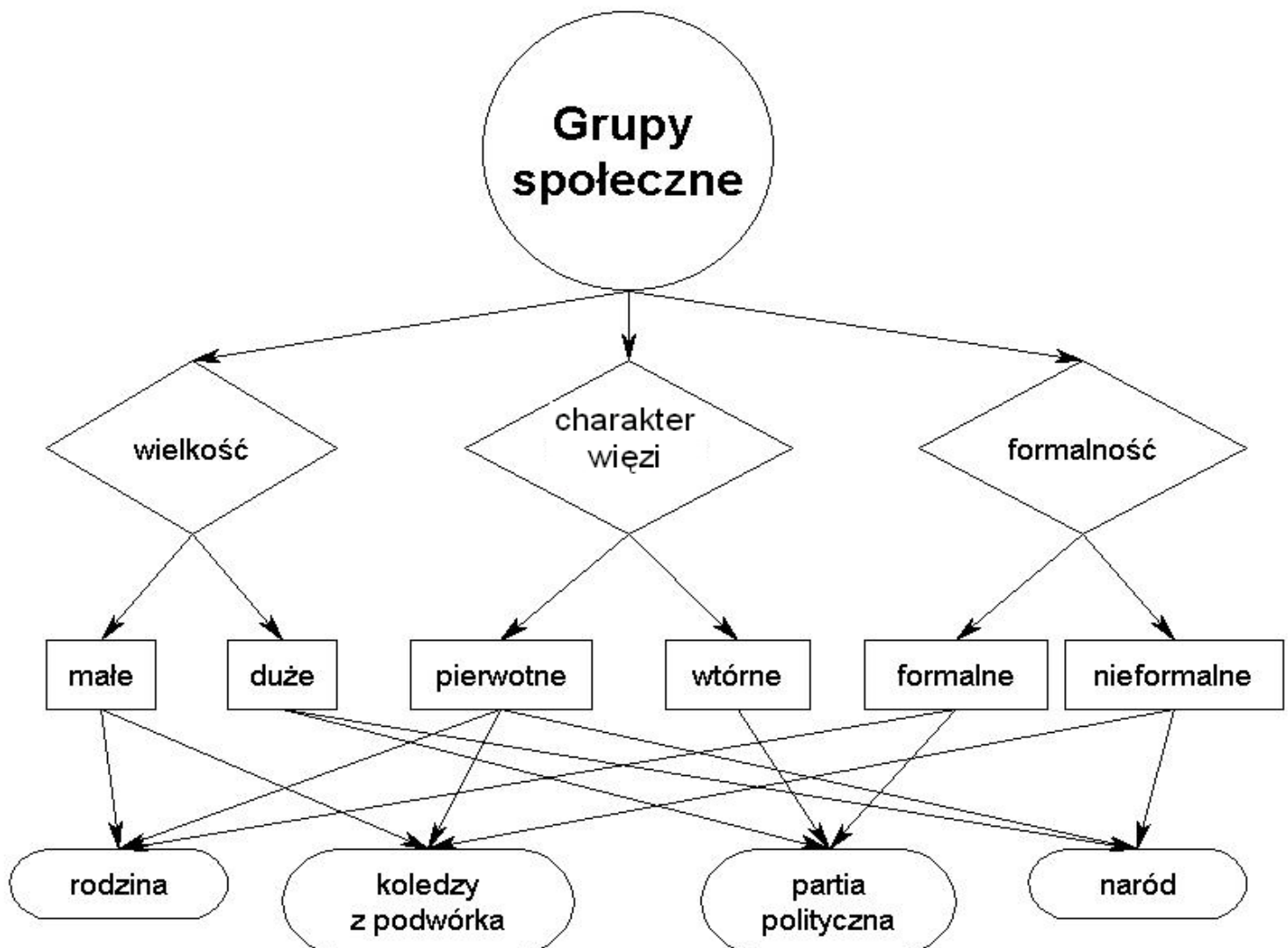
- **grupa pierwotna** – grupa odznaczająca się ścisłym zespoleniem jednostek poprzez stosunki osobiste i współpracę (rodzina, grupa zabawowa, grupa sąsiedzka)
- **grupa wtórna** – tworzone są dla osiągnięcia określonego celu, charakteryzują się formalnym i rzeczowym typem więzi, przy czym komunikacja między członkami grupy ma charakter nieosobowy (np. partie polityczne)

klasyfikacja grup społecznych ze względu na sformalizowanie

- **grupy formalne** - sformalizowane stosunki między jednostkami, sztywna struktura, sformalizowana kontrola społeczna i często przypisane role odgrywane przez członków takiej grupy
- **grupy nieformalne** – płynna, elastyczna struktura, przewaga więzi osobowych, brak formalnie wytyczonych zadań do zrealizowania, nieformalna kontrola społeczna

klasyfikacja grup społecznych

- **ekskluzywne (zamknięte)** – przynależność do grupy jest ograniczona ze względu na różnorodne kryteria
- **ograniczone** – charakteryzują się spełnieniem określonych kryteriów członkostwa, ale mniej rygorystycznych niż ekskluzywne
- **inkluzywne (otwarte)** – charakteryzują się dostępnością, otwartością dla wszystkich zainteresowanych, brakiem kryteriów przyjęć

rodzaje grup społecznych

- zadaniowe (celowe)
- terytorialne
- krótkotrwałe i długotrwałe

struktury w grupach społecznych

- **struktura władzy** – więź łącząca osoby zajmujące określone pozycje w grupie; osoby o wyższym statusie wywierają wpływ na jednostki pozostałe i kontrolują tak ich zachowania
- **struktura atrakcyjności interpersonalnej (socjometryczna)** – układ oparty na lubieniu, akceptowaniu, sympatii, cenieniu; w ramach tej struktury uwidacznia się popularność poszczególnych osób w różnych aspektach i odpychanie innych (outsiderów)
- **struktura komunikowania** – pozycja danej osoby daje jej dostęp do określonej ilości informacji i liczby kanałów informacyjnych
- **struktura awansu** – pozycje członków grupy wyznaczają możliwości objęcia wyższych pozycji w grupie; pokazuje, że bycie na takim samym stanowisku nie daje takich samych szans, bo liczą się jeszcze inne cechy (np. zjawisko „szklanego sufitu” wobec kobiet)

reguły wpływu społecznego

- Robert Cialdini, profesor psychologii społecznej Uniwersytetu Stanowego w Arizonie na podstawie zwykłych obserwacji i badań wyróżnił 6 zasad wpływu społecznego.

65

reguły Cialdiniego

- zasada wzajemności
- zasada zaangażowania i konsekwencji
- zasada społecznego dowodu słuszności
- zasada lubienia i sympatii
- zasada autorytetu
- zasada niedostępności

66

ZAUFANIE

- wiedza lub wiara, że jego działania, przyszły stan lub własności okażą się zgodne z naszym życzeniem

67

syndrom myślenia grupowego

- uleganie ograniczającej sugestii i naciskowi grupy, której jest się członkiem.
- w wyniku narzuconej autocenzury członkowie grupy podlegającej temu zjawisku zubażają dobrowolnie swoje zdolności intelektualne
- prowadzi w skrajnym stadium do zupełnej utraty przez grupę poczucia rzeczywistości, przecenianie własnej siły i możliwości działania
- syndrom ten oznacza również izolację grupy od otoczenia i zamknięcie się grupy we własnym świecie

68

bibliografia

- podręczniki wyd. Operon
- podręczniki wyd. Nowa Era
- pl.wikipedia.org
- Robert Cialdini - *Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka*